

риватимуть особливості їх використання у повсякденній практиці для прогнозування, здійснення обґрунтованого вибору.

Знайомство з тенденціями, що мають місце в світовій практиці дозволяє дійти висновку, що соціально-економічні процеси все більше ускладнюються, наростає невизначеність, конфліктність та зумовлений ними ризик у всіх сферах буття, а тому на всіх рівнях керування створюються відповідні організаційні структури щодо врахування ризику та керування ним. Це потребує підготовки відповідних фахівців.

Приймаючи рішення, необхідно враховувати низку чинників, від яких залежить обґрунтованість та ефективність рішень (системний підхід). На інтуїтивному рівні це можна здійснити на підґрунті досвіду, інтуїції та надіючись на везіння. Але інтуїція та везіння можуть підвести, тому необхідно використовувати адекватні економіко-математичні моделі.

Тому пропонуємо, щоб поряд з такою нормативною дисципліною, як «Економіко-математичне моделювання», що викладається для всіх спеціальностей з напрямку «Економіка та підприємництво» на другому курсі, обов'язково викладались і такі дисципліни: «Ризикологія в економіці та підприємництві» (третій курс); «Економетрія» (четвертий курс).

Ці дисципліни викладаються в низці передових університетів світу, а їх вивчення прищепить смак до адекватного використання фахівцями з економіки (менеджменту) у своїй практичній діяльності, сприятиме тому, щоб наші випускники були б конкурентоспроможними на ринку праці.

В. В. Вітлінський, д-р екон. наук, проф., зав. кафедри економіко-математичного моделювання,
Ю. В. Коляда, канд. техн. наук, доц.,
кафедра економіко-математичного моделювання

ВИЗНАЧАЛЬНА РОЛЬ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІСТА

Сприйняття Болонської конвенції означає вчити і здійснювати наукову діяльність (її форми, зміст, результати) по-західному. Нова генерація вітчизняних вчених-економістів має досягти високої математизації економічного вчення, плідно скориставшись новітніми математичними знаннями без спекуляцій фразеологією. Економістам багатьох поколінь взірцем для наслідування продовжує висту-

пати знаменита праця П. Самуельсона «Основания экономического анализа» (англ., 1947 р.). Між іншим, перші паростки значного і доречного використання математики в економічній теорії з'являються в працях Кондрат'єва, Слуцького ще в 30-х роках 20 ст.

У справі підготовки фахівця — випускного продукту ВНЗ завжди матиме місце відмінність між ідеальним уявленням, тобто бажаною постаттю майбутнього фахівця, і реаліями її створення. По-іншому, завжди спостерігатиметься так званий скачок 1-го роду. Саме вибіркові дисципліни в своїй сукупності покликані зменшити висоту такого скачка, щоб не допустити прірви між освітою (рівнем підготовки) і запитами або вимогами економічного повсякдення. Вибіркові дисципліни економіко-математичного циклу спрямовані на подолання значної різниці між ідеалом та об'єктивною дійсністю, тобто вони ставлять своєю метою зближення позицій.

Ядро ретельно підібраних динамічних курсів вибіркових дисциплін ініціює кумулятивний (взаємовплив, взаємозв'язок нелінійного типу) ефект знань на відміну від традиційного (прямопропорційної дії) взаємодоповнення.

Вибіркові дисципліни економіко-математичного циклу сприяють всілякого роду інноваціям у системі вищої освіти, розвиваючи та удосконалюючи стиль мислення що склався за певний відрізок часу; ліквідують залежність від домінуючого погляду; являють собою своєрідний спосіб переходу від старого до нового. Між іншим, прообразом вибіркових дисциплін нам вбачаються за радянської вищої школи спецкурси, що називається з переднього краю науки і перших уст повідомлення про здобутки і проблематику. Загалом вони сприяли якнайкращому та найшвидшому пристосуванню випускників ВНЗ до умов реального світу (відбувався безболісний і плавний вступ до творчого колективу, виробничої структури).

Вибіркові дисципліни економіко-математичного циклу, на наш погляд, започатковують процес неперервної освіти, даючи йому поштовх власним вибором предметів навчання. Альтернатива навчальних дисциплін допомагає отримати уяву про рівень та інструментарій новітніх досліджень в економіці, також вона сприяє формуванню наукового світогляду особистості.

Присутність вибіркових дисциплін у навчальному процесі обґрунтовується логікою подій, тенденцією прискореного обміну інформацією в суспільстві, цілком відповідає потребам формування фахівців високої кваліфікації, здатних успішно долати труднощі перехідного періоду, трансформувати суспільство в цілому і його економічну складову зокрема в бік світової спільноти, загальновищаних людських цінностей і пріоритетів розвитку.